

тому, що при проведенні митного контролю фіскальні органи використовують ті форми митного контролю, які виступають достатніми для забезпечення дотримання норм митного законодавства.

Ланцюжок комплексного контролю, за переміщуваними товарами через митний кордон, представлений митним контролем і оцінкою ризиків як на етапі митного оформлення товарів, так і після їх випуску у вільний обіг. Такі основні елементи представляють постійний спільний процес для забезпечення безпеки, усунення порушень податкового і митного законодавства України, недопущення дублювання заходів контролю.

На сучасному етапі розвитку контролюючих органів важливе значення приділяється фінансовому пріоритету митного контролю, як важливого інструменту забезпечення митних доходів. З цією метою митниці використовують арсенал існуючих форм і методів контролю визначених митним кодексом. Особливе місце у процесі митного контролю відведено системі управління і аналізу ризиків, за допомогою інструментів якої митниці в праві сформувати і реалізувати повний комплекс контрольних заходів відносно товарів високої групи ризику. Це дозволяє виявляти порушення фінансового характеру та забезпечувати реалізацію принципу вибірконості. Такий підхід щодо здійснення митного контролю дозволяє зберегти оптимальний баланс між сприянням зовнішній торгівлі і забезпеченням фінансової безпеки держави, скороченням часу митного оформлення і перенесенням акценту на митний контроль після випуску товарів у вільний обіг.

Необхідність митного контролю за переміщуваними товарами спричинена багатьма чинниками фінансово-економічного і політичного характеру як на міжнародному, так і на національному рівнях. Відтак, митний контроль поняття багатоаспектне і стосується багатьох сторін економічного життя держави і суб'єктів господарювання, виступає складовою частиною сформованого державного організаційно-економічного механізму управління, представляє особливий вид діяльності фіскальних органів, у результаті якої забезпечується перевірка дотримання встановлених податковим і митним законодавством правил і зобов'язань, виявлення додаткових резервів збільшення митних надходжень до бюджету та забезпечення належного рівня дисципліни суб'єктами ЗЕД.

Література:

1. Рівень тіньової економіки в 2012 році становив 45 % ВВП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.unian.ua/finance/791024-riven-tinovoji-ekonomiki-v-2012-rotsi-stanoviv-45-vvp-prasolov.html>.

2. Тіньова міжнародна торгівля: макроекономічна теорія та фіскальні наслідки для України: монографія / [Вдовиченко А. М., Зубрицький А. І., Рубцов О. М., Семир'янов Д. Я., Серебрянський Д. М.]; за заг. ред. Д.М. Серебрянського. – К.: Алерта, 2013. – 202 с.

Андрій Керничний

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н., доцент Василевська Г.В.

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС ЯК ПОКАЗНИК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Платіжний баланс є важливим показником ефективності економічного розвитку в усіх країнах. Цей документ відображає, наскільки держава технічно розвинена і конкурентоспроможна на світовому ринку. Необхідними умовами наявності збалансованого стану національної економіки (макроекономічної рівноваги) є прийнятні рівні основних макроекономічних показників (ВВП, інфляція та обмінний курс). Достатніми умовами макроекономічної рівноваги можна вважати проведення на основі стратегічної економічної політики держави структурних реформ, спрямованих на підвищення ефективності економічних відносин у національній економіці та, як наслідок, забезпечення стійкості рівноважного стану. Ті та інші обставини обумовлюють актуальність і своєчасність розглядуваної тематики.

Аналіз останніх досліджень й публікацій у яких започатковано розв'язання даної проблематики, показав, що такі науковці, як О. Анісімова [1], С. Боринець [2], Д. Єрін [3], А. Крисоватий, С. Ніколайчук, А.К. Мулякова-Бочі, П. Пищик, Т. Савченко, А. Ставицький, О. Сунцова, та інші присвятили різним аспектам платіжного балансу багато уваги.

Платіжний баланс - це балансовий рахунок міжнародних операцій як вартісне вираження всього комплексу світогосподарських зв'язків країни у формі співвідношення надходжень та платежів. Іншими словами, це кількісне і якісне вартісне відображення масштабів, структури й характеру зовнішньоекономічних операцій країни, її участі у світовому господарстві. Останнім часом додатково до платіжного балансу, який відображає відомості про рух потоків цінностей між країнами, складають і баланс міжнародних активів і пасивів країни, що відображає її міжнародний фінансовий стан.

Функціонально платіжний баланс відіграє роль макроекономічної моделі, яка систематично відображає економічні операції, здійснювані між національною економікою та економіками інших країн світу. Така модель створюється для розробки та запровадження обґрунтованої курсової та зовнішньоекономічної політики країни, аналізу та прогнозу стану товарного та фінансового ринків, дво- та багатосторонніх порівнянь, наукових досліджень тощо. На основі фактичних даних про стан платіжного балансу міжнародними фінансовими установами, зокрема Міжнародним валютним фондом, приймаються рішення про надання конкретним країнам фінансової допомоги для стабілізації платіжного балансу та подолання його дефіциту.

Одним з інструментів для покращення платіжного балансу в Україні був застосований тимчасовий додатковий імпорتنний збір. Верховна Рада України 28.12.2014 ухвалила Закони України: №73 «Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди про тарифи й торгівлю 1994 року» [4] та № 74 «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо стабілізації платіжного балансу)» [5]. Законом №73 був запроваджений додатковий імпорتنний збір у зв'язку з погіршенням стану платіжного балансу України, а Законом № 74 шляхом внесених відповідних змін до Митного кодексу України пропонувалося врегулювати порядок застосування Україною додаткового імпортного збору.

Додатковий імпорتنний збір був введений, тимчасово, терміном на 12 місяців, як особливий вид мита у розумінні Митного кодексу України.

Імпорتنний збір був передбачений справляти з товарів, які ввозяться на митну територію України у митному режимі імпорту (тобто для вільного обігу на митній території України), незалежно від країни їх походження за ставками:

— 10 відсотків для товарів, що класифікуються у 1-24 товарних групах згідно із Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД);

— 5 відсотків для товарів, що класифікуються у 25-97 товарних групах згідно із УКТЗЕД;

— 10 відсотків для товарів, що підлягають оподаткуванню ввізним митом відповідно до статті 374 Митного кодексу України (товари, які ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України).

За перше півріччя 2014 р. завдяки запровадженню додаткового імпортного збору, до державного бюджету надійшло 12,5 млрд. гривень, що утричі більше за аналогічний торішній період, а до кінця року надходження від додаткового імпортного збору склали 23,2 млрд. гривень.

Імпортні обмеження несуть інфляційні та корупційні ризики, а також ускладнюють роботу експортерів, які залежать від імпортної сировини. У результаті обвал імпорту загрожує серйозними наслідками для економіки. На сьогодні дві основні галузі, які забезпечують приплив валюти в країну, — це сільське господарство та металургія. Перша критично залежна від імпортних складових, їхніх цін та обсягів поставок, зокрема йдеться про добрива і посівний матеріал. Друга галузь найбільше постраждала від воєнних дій, втратила частину постачальників і буквально змушена шукати імпортні заміники сировини.

Отже, в результаті проведеного дослідження встановлено, що введення митних надбавок і збільшення ставок податків провокує зростання цін та темпу інфляції, суперечить міжнародним домовленостям держави та безперечно викликає соціальну напругу у суспільстві. З метою подолання негативних наслідків світової фінансової кризи (2008-2009 рр.) Україні слід скористатися досвідом зарубіжних країн, які послаблюють фіскальний тиск на свої економіки з метою стимулювання їх розвитку. Виявлено, що для регулювання платіжного балансу держава не обрала ринкові методи, спрямовані на стимулювання експорту за рахунок сприятливих умов для бізнесу. Адміністративний метод у вигляді протекціоністського підвищення імпорتنих мит створює проблеми як для вітчизняних експортерів, так і для міжнародного іміджу України. Крім того, особливе занепокоєння викликає відсутність ефективних публічних консультацій щодо прийняття державних рішень, що впливають на господарську діяльність підприємств, що поглиблює недовіру бізнесу та громадян до влади.

Література:

1. Анісімова О.Ю. Коригування зовнішніх дисбалансів платіжного балансу (на прикладі розвинутих країн): Автореф. Дис. канд. економ. наук: спец. 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини / КНУ ім. Тараса Шевченка. – К., 2008. – 21 с.
2. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підручник. – 2-ге вид., перероб. й доп. – К.: Знання, КОО, 1999. – 305 с.
3. Єрін Д.Л. Статистичне оцінювання рівноваги платіжного балансу: Автореф. дис... канд. економ. наук: спец. 08.03.01 – статистика / Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2005. – 18 с.
4. Закон України про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/73-19>
5. Закон України про внесення змін до Митного кодексу України щодо стабілізації платіжного балансу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74-19>

Володимир Кишкан

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Валігура В.А.

ПОДАТОК НА НЕРУХОМЕ МАЙНО ЯК ДЖЕРЕЛО НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Ефективне проведення децентралізації влади неможливе без забезпечення органів місцевого самоврядування достатніми фінансовими ресурсами для здійснення покладених на них повноважень. У першу чергу, мова йде про формування адекватних податкових надходжень, серед яких велику увагу приділяють податку на нерухомість.

Актуальність оподаткування нерухомого майна в Україні обумовлена трьома факторами. По-перше, необхідно шукати додаткові фінансові ресурси наповнення місцевих бюджетів. По-друге, податок на нерухомість в Україні до недавнього часу не функціонував. По-третє, небажання населення та бізнесу сплачувати податки за свої квадратні метри.

Тема оподаткування нерухомого майна достатньо широко висвітлена у працях вітчизняних вчених. Значний внесок у дослідження цього питання, зокрема, здійснили Н. М. Вахович, Ю. І. Ганущак, М. І. Карлін, О. П. Кириленко, В. І. Кравченко, А. І. Крисоватий, І. О. Луніна, Н. В. Павліха [1].

Більшість науковців сходяться в тому, що для органів місцевого самоврядування задля успішного соціально-економічного розвитку найважливішим є стабільність доходних джерел, тобто визначеність переліку закріплених доходів і нормативів відрахувань від регулюючих доходів за різними рівнями влади на довгостроковій основі, з метою можливості планування місцевими органами влади своїх видатків на перспективу [2].